

Open lessen

Herfstvakantie 2024

Algemene chemie - werkcollege

Prof. Maarten Sabbe

29.10.2024 – 08:30 – 09:45

31.10.2024 - 09:00 - 10:15

Deze slides zijn een extract uit het hoorcollege waarop in dit werkcollege oefeningen gemaakt zullen worden

1

HOOFDSTUK 4

De chemische binding

- ① Ionaire binding
- ② Covalente binding – deel Lewistheorie
- ③ Metaalbinding
- ④ Moleculaire geometrie

2

2

Welke types bindingen worden onderscheiden?

Indeling aan de hand van **ladingsoverdracht** tussen de bindingspartners

- **overdracht** elektronen: **ionaire** binding

A: niet-metaal $A^- B^+$ Relatieve lading $|q| = 1, 2, \dots$
 B: metaal   elektrostatische interactie *tussen ionen*

- gedeeltelijke e-overdracht: **ionaire** binding *met covalent karakter*

A: niet-metaal $A^{\delta-} B^{\delta+}$ δ : partiële lading; $|\delta| < 1$ (d.i.: $< 1.602 \times 10^{-19} C$)
 B: metaal
 $0.5 < |\delta| < 1$

- ongelijk delen elektronen: **covalente** binding *met ionair karakter*

A: niet-metaal $A^{\delta-} B^{\delta+}$ $0 < |\delta| < 0.5$
 B: niet-metaal

- **delen** elektronen: **covalente** binding

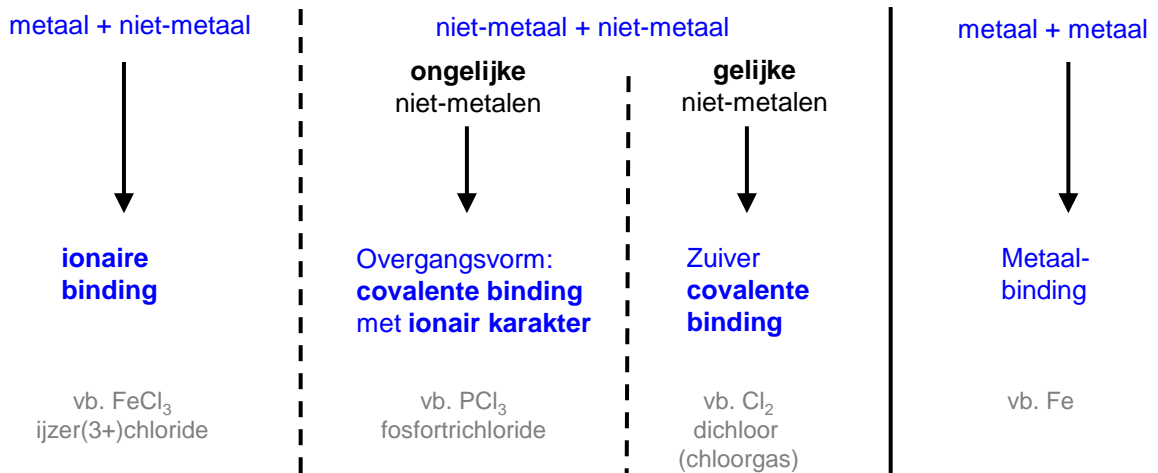
A: niet-metaal   A-A
 elektrostatische interactie *tussen kernen/elektronen*

3

3

Welke types bindingen worden onderscheiden?

Indeling aan de hand van **type bindingspartners**
 (want we kennen de ladingsoverdracht niet a priori)

4

4

IV.2

De covalente binding

Inhoud

1. Definitie
2. Elektronegativiteit
3. Formele lading
4. Lewisstructuren opstellen
5. Resonantie
6. Oxidatietoestand

5

5

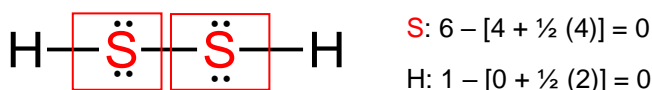
Lading atomen in verbinding bepalen:
hoe elektronen toewijzen aan atomen in een verbinding?

IV.2.3 & IV.2.6

Formele lading = FL

De resterende lading die men bekomt door **gelijkmatig verdelen** van de elektronen uit een binding over de beide atomen
→ bindingen beschouwd als volledig covalent

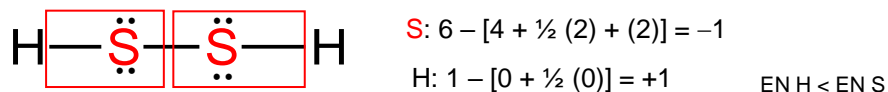
FL = aantal valentie elektronen - aantal elektronen na gelijkmatige verdeling

Regels: zie slides H2 of theoriecursus H4

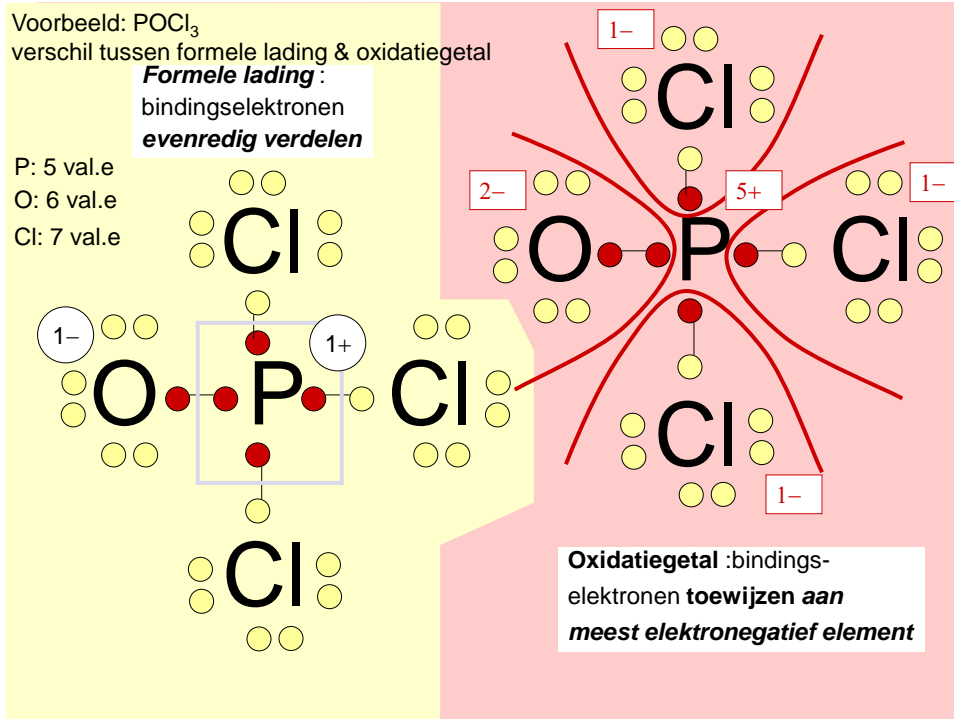
Oxidatiegetal

De resterende lading bekomen na het toekennen van de elektronen uit elke binding aan het **meest elektronegatieve element** uit de binding
→ Bindingen beschouwen als volledig ionair

6

6

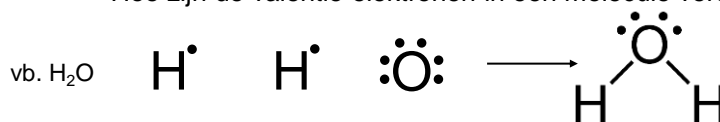

7

7

IV.2.4 Lewistheorie

Hoe zijn de valentie-elektronen in een molecule verdeeld?

Basisprincipes voor schrijven Lewisstructuren:

- 1 Gemeenschappelijk delen van elektronenparen
- 2 Streven van elk element naar de edelgasconfiguratie

Twee sets regels voor het schrijven van Lewisstructuren:

geval a) **Alle atomen** in de molecule voldoen aan de **edelgasconfiguratie**

➡ Regels op p 93-34 gebruiken

geval b) **Niet alle atomen** in de molecule voldoen aan de edelgasconfiguratie

➡ Regels op p 94-95 gebruiken

8

8

a) Opstellen van Lewisstructuren: HNO_3

Opgelet : deze set regels kunnen slechts gebruikt worden wanneer **ieder atoom** in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

1) Per atoom: Aantal valentie-elektronen aanwezig

Dit is het aantal elektronen dat beschikbaar is

stap 1)

H	1s¹	1
N	[He]2s²2p³	5
O	[He]2s²2p⁴	6
O	[He]2s²2p⁴	6
O	[He]2s²2p⁴	6
		24

Als de formule een lading heeft:

+1e voor **negatieve** lading

-1e voor **positieve** lading

→ voorbeeld: in NO_3^- zijn er ook 24 elektronen aanwezig

$$5 + 6 + 6 + 6 + 1 = 24$$

voor de **negatieve lading**

9

9

Opstellen van Lewisstructuren: HNO_3

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

2) Per atoom: Aantal elektronen nodig voor edelgasconfiguratie

(situatie die de atomen willen bereiken)

stap 1) 2)

H	1s¹	1	2
N	[He]2s²2p³	5	8
O	[He]2s²2p⁴	6	8
O	[He]2s²2p⁴	6	8
O	[He]2s²2p⁴	6	8
		24	34

10

10

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

3) Aantal elektronen tekort

= aantal elektronen dat gedeeld moet worden

		stap 1)	2)	3)
H	1s¹	1	2	
N	[He]2s²2p³	5	8	
O	[He]2s²2p⁴	6	8	
O	[He]2s²2p⁴	6	8	
O	[He]2s²2p⁴	6	8	
		<u>24</u>	<u>34</u>	10

11

11

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

4) Aantal bindingen = # elektronen tekort / 2 (2 elektronen per binding)

		stap 1)	2)	3)	4)
H	1s¹	1	2		
N	[He]2s²2p³	5	8		
O	[He]2s²2p⁴	6	8		
O	[He]2s²2p⁴	6	8		
O	[He]2s²2p⁴	6	8		
		<u>24</u>	<u>34</u>	10	5

12

12

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

5) Atomen schrijven in volgorde van exp. bepaalde structuur

		stap	1)	2)	3)	4)
H	1s¹		1	2		
N	[He]2s²2p³		5	8		
O	[He]2s²2p⁴		6	8		
O	[He]2s²2p⁴		6	8		
O	[He]2s²2p⁴		6	8		
			24	34	10	5

13

13

Lewisstructuren: connectiviteit. Welke atomen binden met elkaar?

Enkele beschouwingen bij **het plaatsen van de atomen in de molecule**:

- **H-atomen** komen nagenoeg altijd **eindstandig** voor
- **Centrale atomen** hebben meestal de **laagste EN**, de eindstandige atomen hebben meestal de hoogste EN (uitzondering H-atoom)
→ deze centrale atomen gaan doorgaans het grootste aantal bindingen aan
- Bij **oxozuren**: H-atomen zijn meestal gebonden aan O-atomen
- Anorganische, meeratomige moleculen en ionen hebben meestal een **compacte structuur**

14

14

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

5) Atomen schrijven in volgorde van exp. bepaalde structuur

		stap	1)	2)	3)	4)	5)	EN(N) = 3.05
H	1s ¹		1	2				EN(O) = 3.50
N	[He]2s ² 2p ³		5	8				
O	[He]2s ² 2p ⁴		6	8				
O	[He]2s ² 2p ⁴		6	8				
O	[He]2s ² 2p ⁴		6	8				
			<u>24</u>	<u>34</u>	10	5		

15

15

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

5) Atomen schrijven in volgorde van exp. bepaalde structuur

		stap	1)	2)	3)	4)	5)	
H	1s ¹		1	2				
N	[He]2s ² 2p ³		5	8				
O	[He]2s ² 2p ⁴		6	8				
O	[He]2s ² 2p ⁴		6	8				
O	[He]2s ² 2p ⁴		6	8				
			<u>24</u>	<u>34</u>	10	5		

16

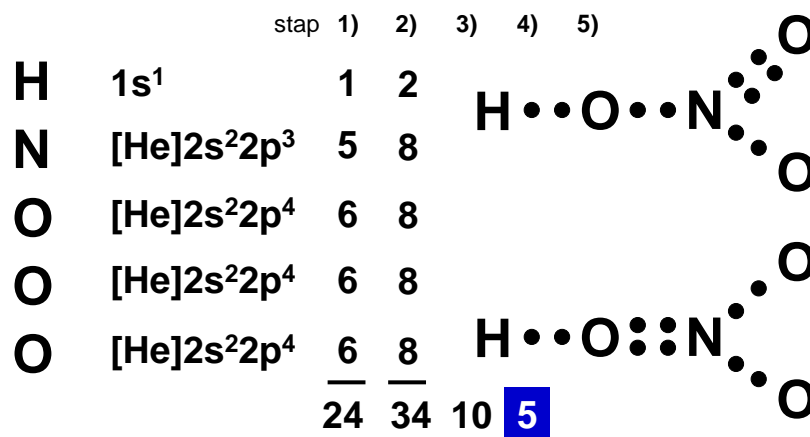
16

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

5) Atomen schrijven in volgorde van exp. bepaalde structuur

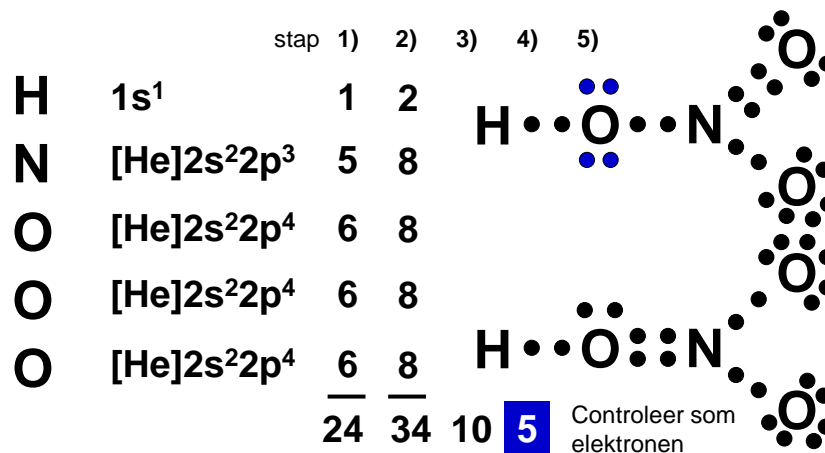
17

17

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

6) Plaats de niet-bindende elektronen (totaal ~ octetregel)

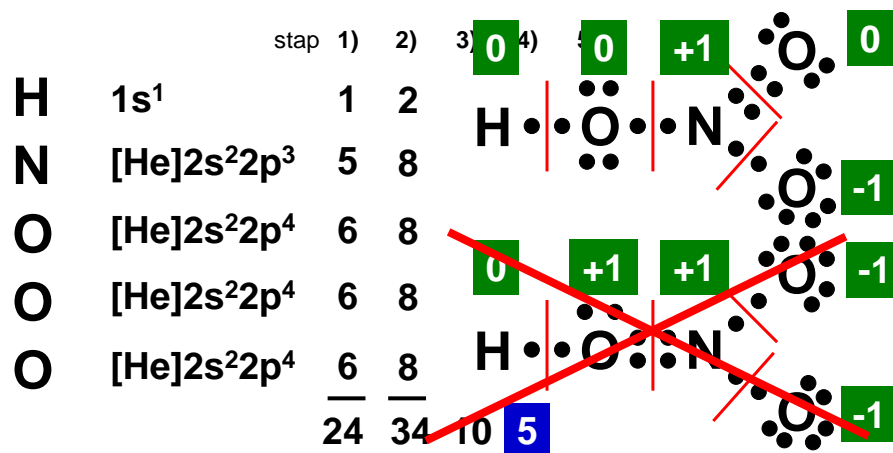
18

18

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

7) Noteer de formele ladingen (Vergelijk aantal e⁻ met aantal e⁻ uit 1)

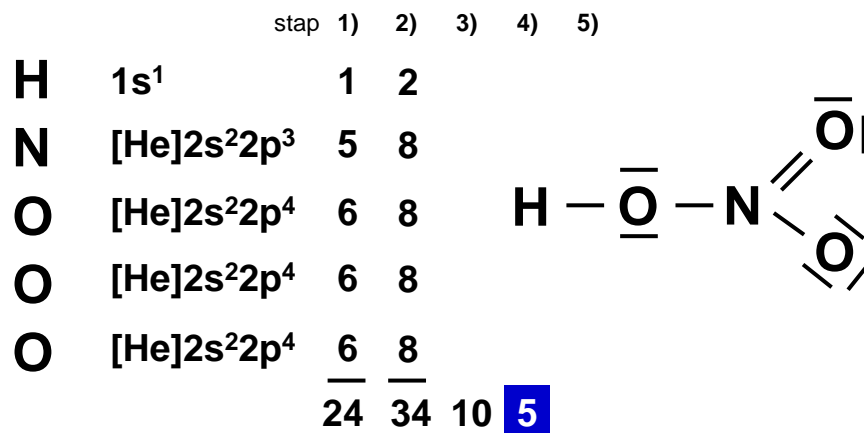
19

19

Opstellen van Lewisstructuren: HNO₃

Regels als ieder atoom in de molecule de **edelgasconfiguratie** heeft.

7) Noteer de formele ladingen (Vergelijk aantal e⁻ met aantal e⁻ uit 1)

20

20

Lewisstructuren: belang formele lading

- Meestal is de meest plausibele Lewisstructuur deze **zonder formele ladingen**
- Wanneer geen Lewisstructuur zonder formele ladingen mogelijk is:
  - is de Lewisstructuur waarbij de **formele ladingen zo klein mogelijk** zijn de juiste
  - komen **negatieve formele ladingen** voor op de **meest elektronegatieve atomen (typisch O, Cl, ...)**
  - **2 nabuuratomen kunnen geen formele lading** hebben met hetzelfde teken

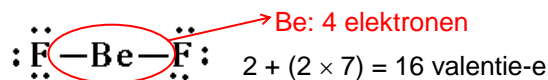
21

21

b) Niet alle atomen kunnen aan de octetregel voldoen

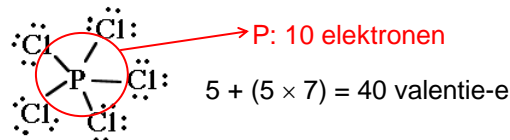
1. Elektronendeficiënte verbindingen (groepen 2A en 3A)

verbindingen waarin een atoom *minder dan 8* valentie-elektronen heeft

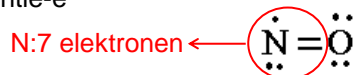
2. Atomen uit de 3^e periode en hoger

verbindingen waarbij een atoom *meer dan 8* valentie-elektronen rond zich kan hebben

3. Verbindingen met een oneven aantal valentie-elektronen

NO heeft $(5 + 6) = 11$ valentie-e

⇒ oneven aantal e: geen accurate beschrijving eig. molecule

22

22

Niet ieder atoom heeft altijd octetstructuur

Regels indien **niet ieder atoom de edelgasconfiguratie** bezit:

- 1) Noteer aantal valentie- e^- P:5 Cl:7 $\Rightarrow$ #val.e. = $5+5 \times 7 = 40$
- 2) Rangschik atomen conform structurele gegevens
- 3) Plaats minimum # bindingen
- 4) Plaats valentie- e^-
Begin met buitenste atomen

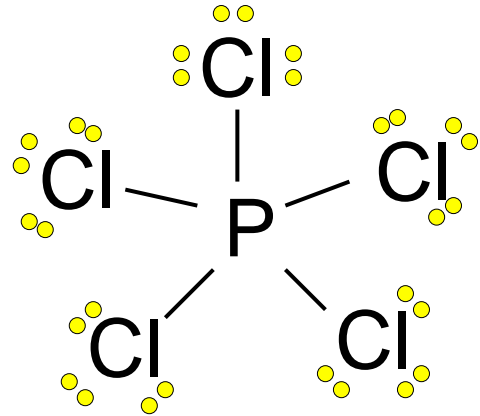
Hierbij blijft gelden:

- **negatieve formele ladingen** komen voor op de **meest elektronegatieve atomen** (typisch O, Cl, ...)
- **2 nabuuratomen kunnen geen formele lading** hebben met hetzelfde teken

Voor atomen van 3de periode en hoger:

- de Lewisstructuur waarbij de **formele ladingen zo klein mogelijk** zijn is doorgaans de energetisch meest gunstige
- meer dan 8 elektronen rond een atoom heeft ook een **energiekost**: het brengt meestal niet op 12-14 elektronen rond een atoom te plaatsen om het aantal formele ladingen te verminderen

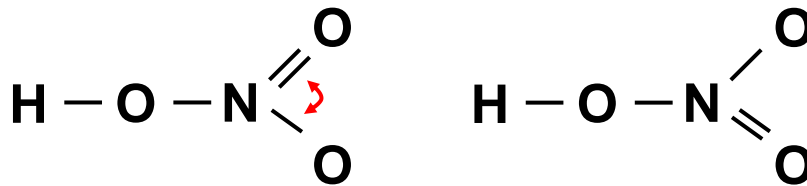
voorbeeld PCl_5

23

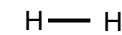
23

Als er meerdere evenwaardige Lewisstructuren zijn treedt **RESONANTIE** op

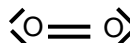

- Meerdere **correcte & evenwaardige Lewisstructuren mogelijk**
- Doorgaans symmetrische, evenwaardige posities dubbele bindingen
- Werkelijke toestand ligt tussen de evenwaardige resonantiestructuren: de **resonantiehybride** (met gedeeltelijke formele ladingen en bindingsordes)

De **bindingsorde** is een maat voor het **aantal bindingen** tussen 2 atomen:

Bindingsorde 1 (enkele binding)

Bindingsorde 2 (dubbele binding)

Bindingsorde 3 (drievoudige binding)

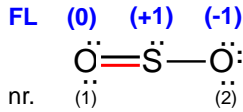
24

24

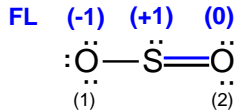
Resonantie: formele lading & bindingsorde

vb.: zwaveldioxide SO₂
 S: 6 valentie-elektronen
 O: 2 × 6 valentie-elektronen
 SO₂: 18 valentie-elektronen

Formele lading en bindingsorde zijn het gemiddelde over alle evenwaardige Lewisstructuren

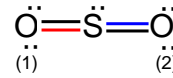

resonantiestructuur 1 (RS1)

resonantiestructuur 2 (RS2)

S: element uit periode 3: kan tot 18 e rond zich hebben; er is daarom ook een bijdrage van de structuur

Gelijktijdig beschouwen van Lewisstructuren met verschillen aantal elektronen rond centraal atoom bij de beschrijving van resonantie: dit kan gedaan worden, maar moet **niet** gekend zijn in deze inleidende cursus

FORMELE LADING

$$\text{O}_{(1)}: \frac{0+(-1)}{2} = -\frac{1}{2} \quad ; \quad \text{O}_{(2)}: -\frac{1}{2}$$

BINDINGSORDE

resonantiestructuur 1

S – O₍₁₎: 2 (dubbel)

S – O₍₂₎: 1 (enkel)

resonantiehybride

(2 + 1)/2 = 1,5

(2 + 1)/2 = 1,5

resonantiestructuur 2

S – O₍₁₎: 1 (enkele binding)

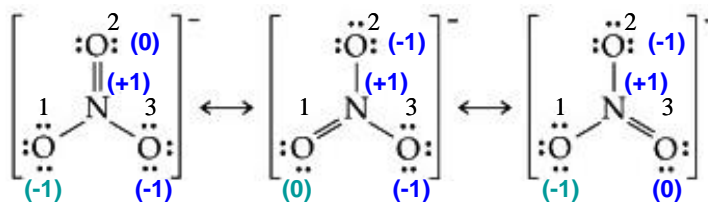
S – O₍₂₎: 2 (dubbele binding)

Experimenteel slechts één soort S-O binding op te merken: werkelijke structuur ligt tussen de resonantiestructuren in: de **resonantiehybride**

25

25

Voorbeeld: Resonantie in het NO₃⁻-anion

FORMELE LADING

N : +1

$$\text{O}_{(1)}: \frac{(-1)+0+(-1)}{3} = -\frac{2}{3} \quad \text{idem voor O}_{(2)} \text{ en O}_{(3)}$$

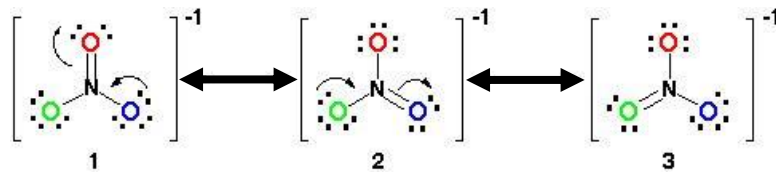
BINDINGSORDE

$$\text{N} - \text{O}_{(1)}: \frac{1+2+1}{3} = \frac{4}{3} = 1.33$$

idem voor N – O₍₂₎ en N – O₍₃₎

26

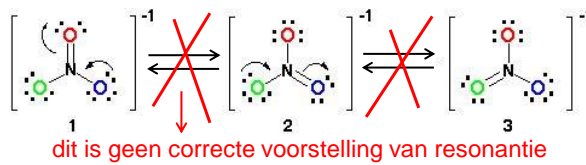
26

• *Lewis theorie*: 1 × N=O binding en 2 × N-O binding, op 3 manieren

• *Experimenteel*: 1 type NO-binding met bindingsorde = 1.33

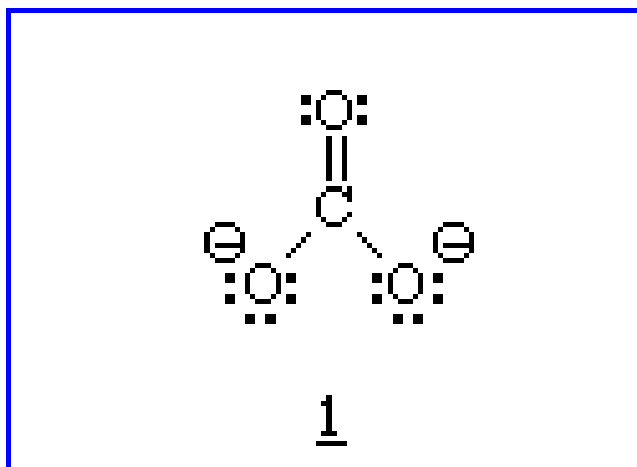
- Lewisstructuren geven geen correcte voorstelling van de reële elektronendistributie in het nitraatanion: elektronen niet gelokaliseerd
- reële elektronendistributie in nitraatanion benaderen als gemiddelde van verschillende Lewisstructuren: **resonantiehybride**

27

27

Dynamische voorstelling carbonaat-ion

Gelijkaardig aan het NO_3^- -ion: het carbonaat-anion CO_3^{2-}

28

28

Lewisstructuren opstellen

Samenvatting

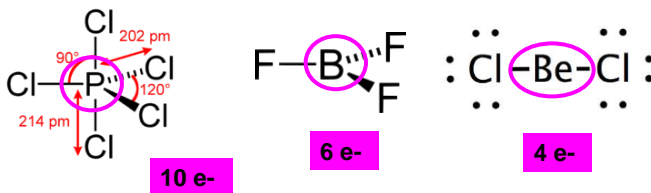
- 1 Gebruik van Lewisstructuren: symbool van het element met daarrond de valentie-elektronen
- 2 Covalente bindingen komen tot stand door gemeenschappelijk delen van een elektronenpaar /elektronenparen
- 3 Bij het opstellen van Lewisstructuren via regels : bereiken van de edelgasconfiguratie belangrijk (met uitzonderingen; belangrijkste: 3^e-periode elementen)

29

29

Lewisstructuren opstellen: tekortkomingen

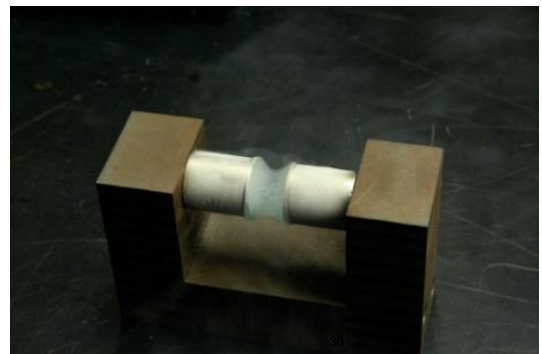
- 1 Resonantiestructuren nodig om werkelijke toestand weer te geven
- 2 Bepaalde moleculen bezitten atomen, met meer of minder dan 8 valentie-elektronen

Vloeibaar gemaakt O₂ wordt gevangen tussen magneetpolen: O₂ is paramagnetisch

- 3 Ruimtelijke structuur van de moleculen kan niet weergegeven worden
- 4 Paramagnetische eigenschappen van O₂ kunnen via Lewistheorie niet verklaard worden

Lewis: $\langle \text{O}=\text{O} \rangle$ (zou diamagnetisch moeten zijn)

30

IV.4

1 Moleculaire geometrie (VSEPR)

&

2 Valentiebindingstheorie

31

31

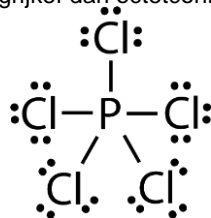
Valentieschaal-elektronenpaar-repulsietheorie (VSEPR)

Valentieschaal-elektronenpaarrepulsietheorie:

Vorming van elektronenparen belangrijker dan bereiken van de edelgasconfiguratie

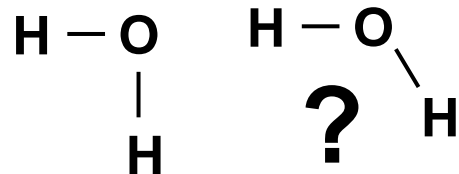
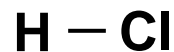
al aangehaald bij vorming van covalente bindingen met elementen uit 3de periode

Vb. in PCl_5 zijn elektronenparen belangrijker dan octetconfiguratie

aantal e⁻-paren bepalen vorm

Voorspellen ruimtelijke structuur (3D)

32

32

Moleculaire geometrie op basis van VSEPR

Principes:

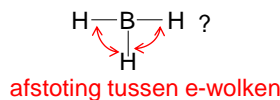
Vorming van elektronenparen belangrijker dan bereiken van de edelgasconfiguratie

Elektronenparen/orbitalen rond een atoom zijn negatief geladen **ladingswolken** die elkaar onderlinge **elektrostaticch afstoten**. Daarom nemen ze **ruimtelijke posities** in die **maximaal uit elkaar** liggen (vormbepalend)

Posities van atomen hangen af van het aantal zones van hoge elektronendichtheid ('ladingswolken') rond het **centraal atoom**

bvb. BH_3 : 3 **ladingswolken** rond B

in IV.4: 'ladingswolk' (ipv elektronenpaar)

33

33

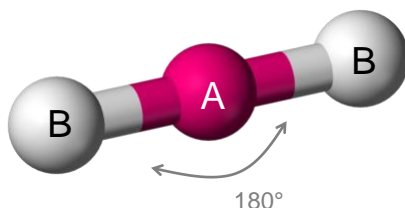
VSEPR: mogelijke oriëntaties e-paren

- # elektronenparen op centraal atoom **A** bepalen ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar
- Bindende elektronenparen **B**

2 – elektronenparen

hoek van 180°

Lineair

AB_2

34

34

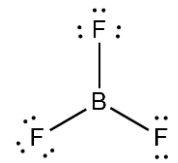
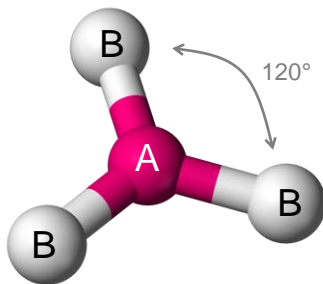
VSEPR : mogelijke oriëntaties e-paren

- # elektronenparen op centraal atoom **A** bepalen
ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar
- Bindende elektronenparen **B**

3 – elektronenparen

hoeken van 120°

Vlakte driehoek
"trigonaal"

AB₃

35

35

VSEPR : mogelijke oriëntaties e-paren

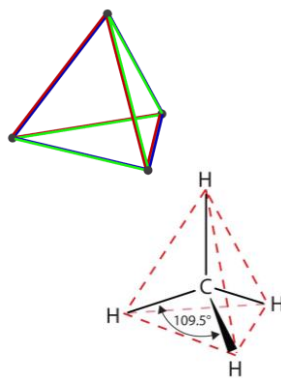
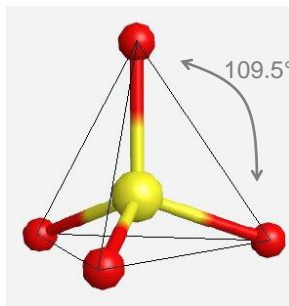
- # elektronenparen op centraal atoom **A** bepalen
ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar
- Bindende elektronenparen **B**

4 – elektronenparen

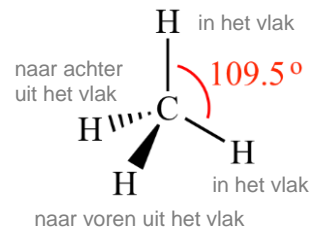
hoeken van $109,5^\circ$

Tetraëder

vb. methaan (CH₄)

tetraëder = regelmatig viervlak

AB₄

36

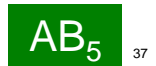
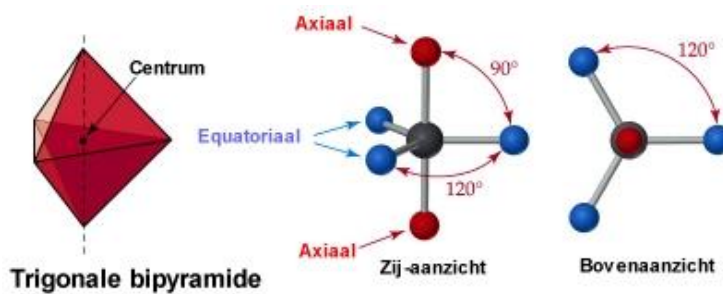
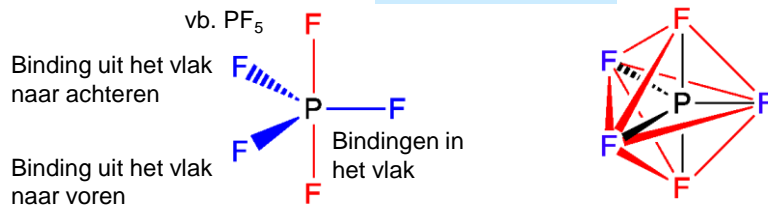
36

- # elektronenparen op centraal atoom **A** bepalen
ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar
- Bindende elektronenparen **B**

5 – elektronenparen

hoeken van 90°, 120° en 180°

Trigonale bipiramide

37

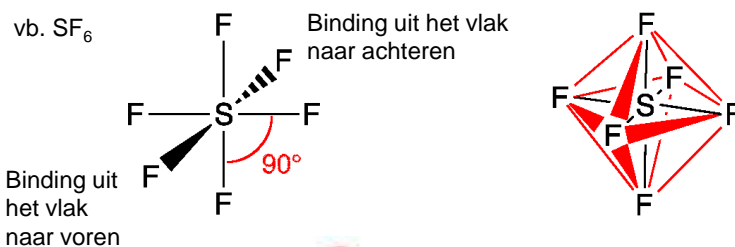
- # elektronenparen op centraal atoom **A** bepalen
ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar
- Bindende elektronenparen **B**

6 – elektronenparen

hoeken van 90° en 180°

Octaëder

Regelmatig achthoek

38

38

VSEPR: wat met niet-bindende e-paren

1. # elektronenparen op centraal atoom bepalen
ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar

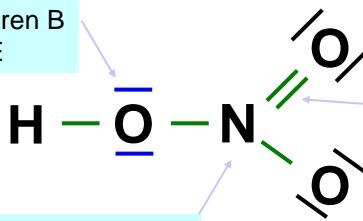
2. Bindende elektronenparen **B**

Niet-Bindende elektronenparen **E**

(vrije elektronenparen zijn ook ladingswolken en zijn even goed belangrijk bij het bepalen van de elektronische omringing)

4 ladingswolken rond O:

- 2 bindende elektronenparen B
- 2 vrije elektronenparen E

Dubbele binding geldt als één ladingswolk

3 ladingswolken (LW) rond N:
alle 3 bindende "elektronenparen"

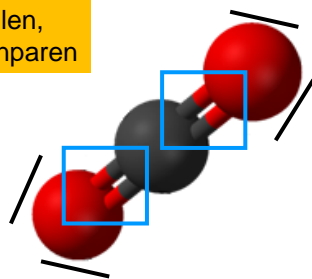
dus bij **resonantie**:
aantal LW rond N onafhankelijk van resonantiestructuur

39

Bij VSEPR meervoudige bindingen beschouwen als één elektronenpaar

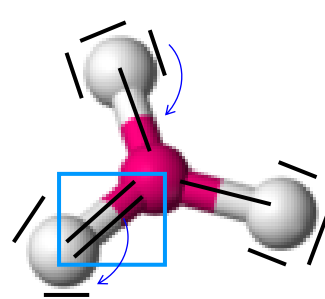
Dubbele bindingen / 3-voudige bindingen beschouwd als één elektronenpaar
→ bij **resonantiestructuren** maakt niet uit welke structuur beschouwd wordt

Ladingswolken tellen,
veeleer dan elektronenparen

CO₂
2 ladingswolken
(beschouwen als 2 elektronenparen)

AB₂

NO₃⁻
3 ladingswolken

AB₃

40

40

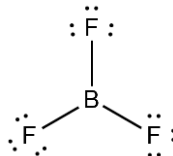
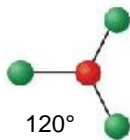
VSEPR: ruimtelijke structuur

- # elektronenparen op centraal atoom **A** bepalen
ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar
- Bindende elektronenparen **B**
Niet-Bindende elektronenparen **E**

3 – elektronenparen

hoek van 120°

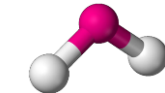
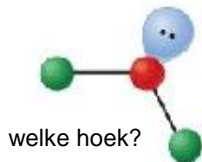
VLAKKE DRIEHOEK
"trigonaal"

AB₃

hoek van ?

GEBOGEN

Gebogen vorm

AB₂E

41

41

VSEPR: ruimtelijke structuur

- # elektronenparen op centraal atoom bepalen
ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar
- Bindende elektronenparen **B**
Niet-Bindende elektronenparen **E**
- Oriëntatie elektronenparen in ruimte** → bepaald door **B** en **E**
Vorm molecule → bepaald door **B** (ruimtelijke structuur)
- Effect van **E** : **E neemt meer ruimte in dan B**

Afstoting tussen **elektronenparen** neemt toe in de volgorde:

(minst afstoting) $B \leftrightarrow B < B \leftrightarrow E < E \leftrightarrow E$ (meest afstoting)
niet-bindende elektronenparen stoten elkaar meer af

42

42

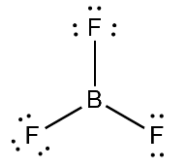
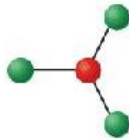
A: centraal atoom ; B: bindende elektronenparen ; E: niet-bindende e-paren

VSEPR: ruimtelijke structuur

3 – elektronenparen

hoek van 120°

VLAKKE DRIEHOEK

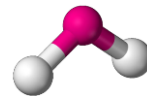
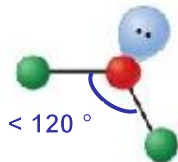

oriëntatie elektronenparen

AB₃

hoek van $< 120^\circ$

GEBOGEN

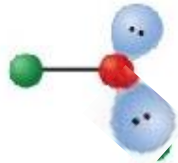

Gebogen vorm

Vorm / ruimtelijke structuur

AB₂E

LINEAIR

ABE₂

43

43

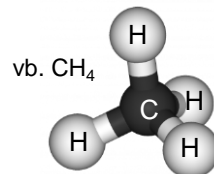
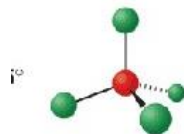
A: centraal atoom ; B: bindende elektronenparen ; E: niet-bindende e-paren

VSEPR: ruimtelijke structuur

4 – elektronenparen

hoek van $109,5^\circ$

TETRAËDER

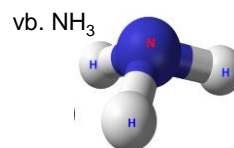
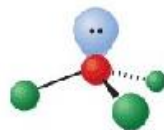

oriëntatie elektronenparen

AB₄

hoeken $< 109,5^\circ$

TRIGONALE PIRAMIDE

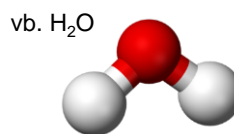
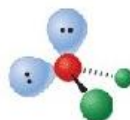

Vorm / ruimtelijke structuur

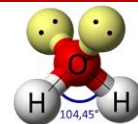
AB₃E

hoek $< 109,5^\circ$

GEBOGEN

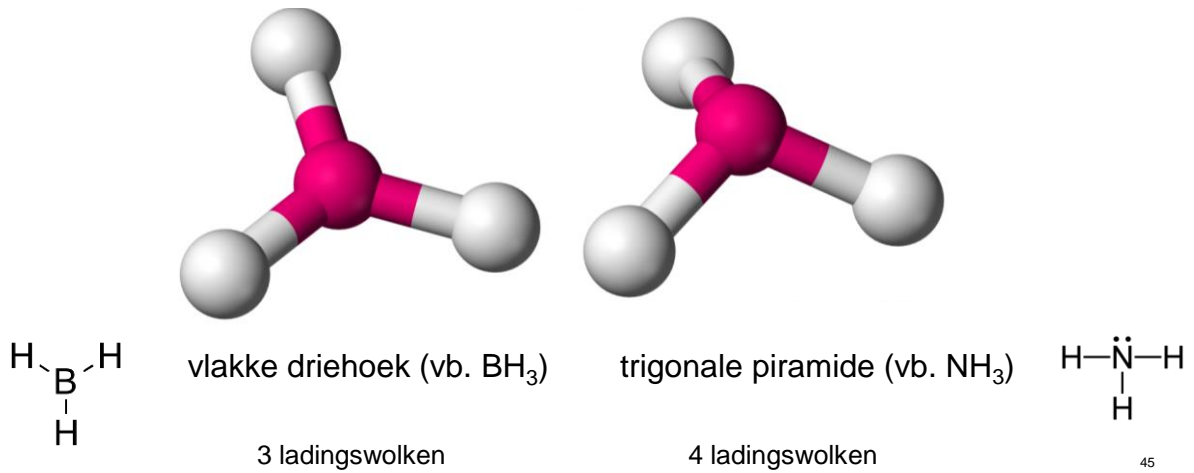
AB₂E₂

44

44

trigonale piramide ≠ vlakke driehoek

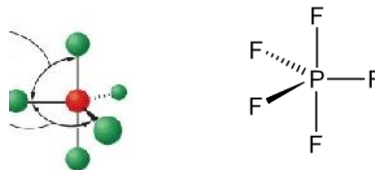
45

A: centraal atoom ; B: bindende elektronenparen ; E: niet-bindende e-paren

5 – elektronenparen

hoeken van 90° , 120° en 180°

TRIGONALE BIPIRAMIDE

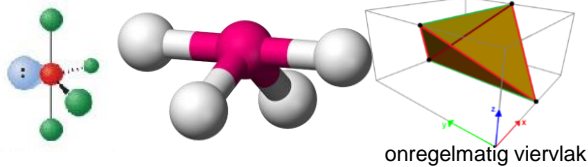

oriëntatie elektronenparen

AB₅

ONREGELMATIGE TETRAËDER

Engels: "Sawhorse" (schraag)
of "seesaw" (wiplank)

Vorm / ruimtelijke structuur

AB₄E

T-VORM

AB₃E₂

LINEAIR

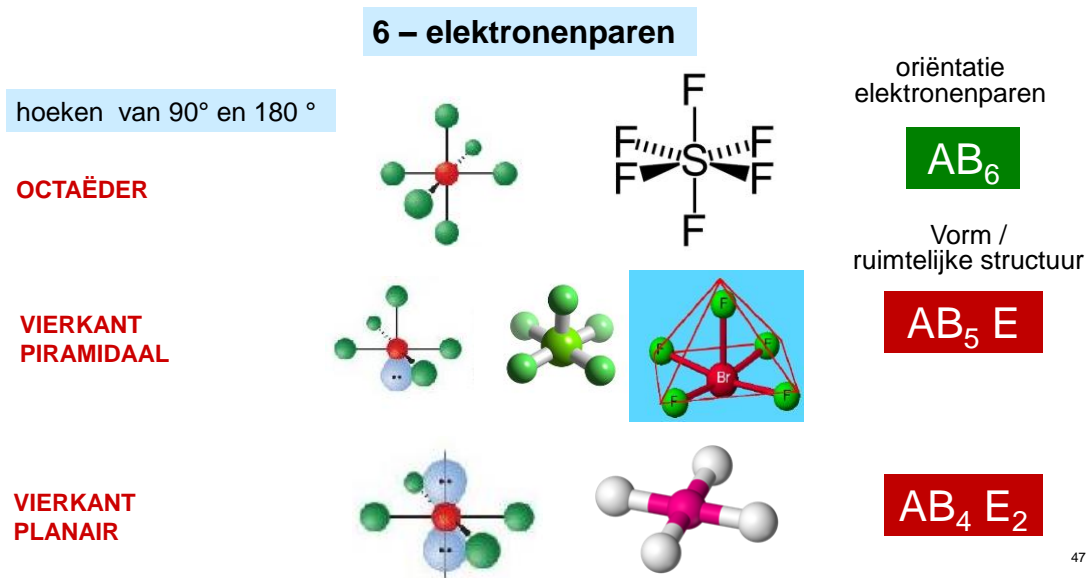

AB₂E₃

46

46

VSEPR: ruimtelijke structuur

47

VSEPR: ruimtelijke structuur

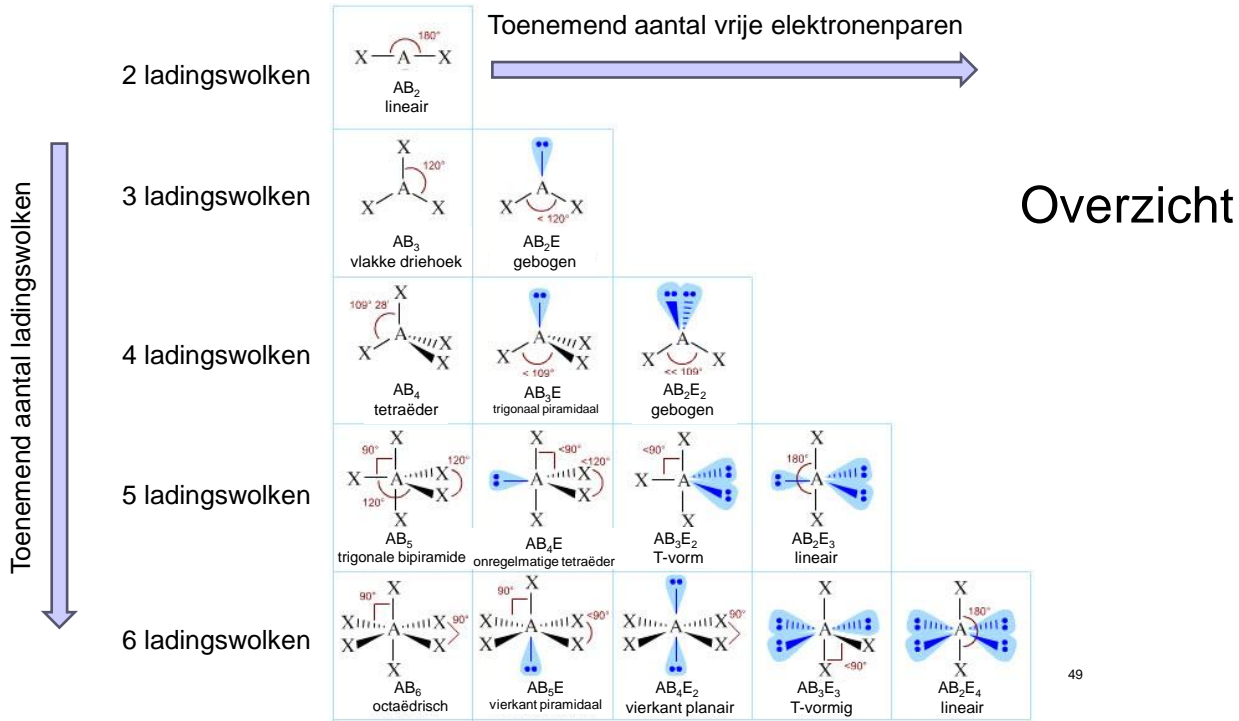
- # elektronenparen op centraal atoom bepalen ruimtelijke structuur - - - zover mogelijk van elkaar
- Bindende elektronenparen **B**
Niet-Bindende elektronenparen **E**
- Oriëntatie elektronenparen in ruimte** → bepaald door **B** en **E**
Vorm molecule → bepaald door **B**
- Effect van **E** : **E neemt meer ruimte in dan B**
- Opmerkingen Ook geldig voor **dubbele en drievoudige bindingen**
Ook geldig bij **resonantiestructuren**

VSEPR kan *enkel* toegepast worden nadat de Lewisstructuur bekend is

48

48

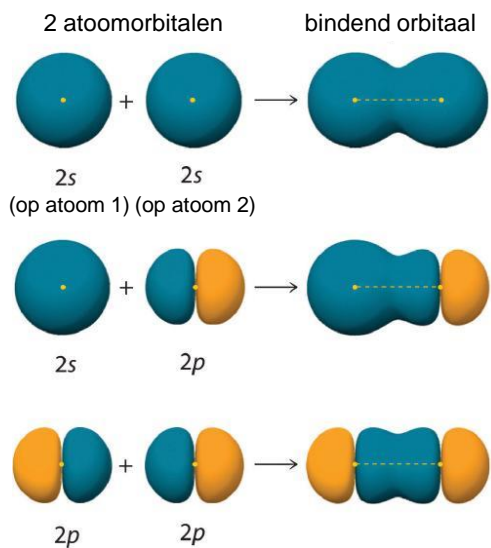

49

49

IV.4.2 Valentiebindingstheorie en hybride atoomorbitalen

Quantummechanische theorie

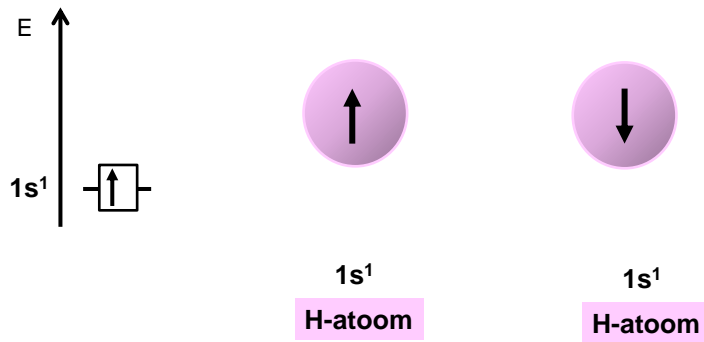
- Binding ontstaat door overlap van de atoomorbitalen waarin de valentie-elektronen zitten
- vorming van een moleculair orbitaal
- kan aanleiding geven tot covalente binding

50

50

Valentiebindingstheorie

Waterstofgas = H₂

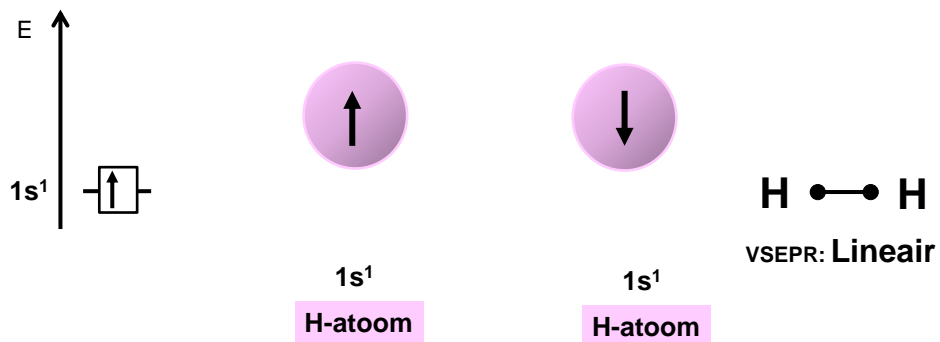

51

51

Valentiebindingstheorie

Waterstofgas = H₂

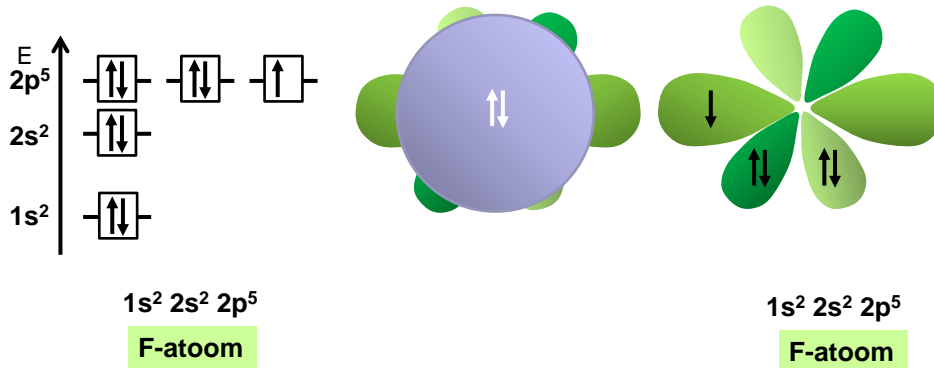

52

52

Valentiebindingstheorie

Fluorgas = F₂

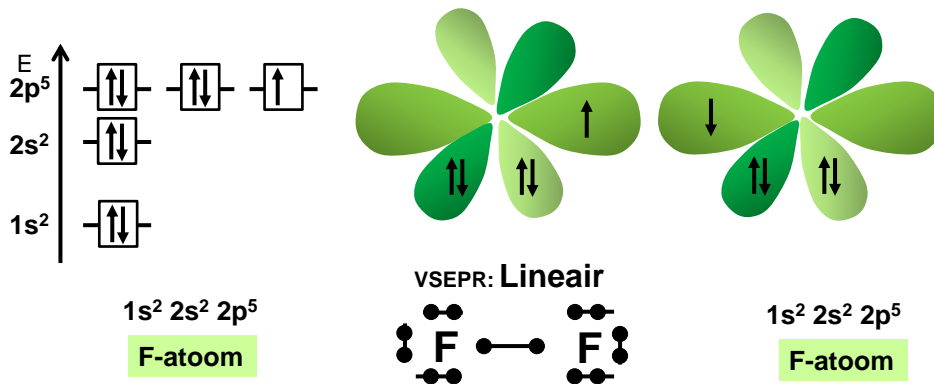

53

53

Valentiebindingstheorie

Fluorgas = F₂

54

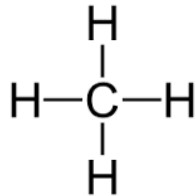
54

Valentiebindingstheorie

Lineair en diatomisch = makkelijk

Meeratomige moleculen?

CH₄-molecule ?

LEWIS

C-atoom

1s² 2s² 2p²

4e tekort

H-atoom

1s¹

1e tekort

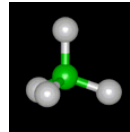
×4 voor 4 H-atomen

8/2 = 4 bindingen

VSEPR

AB₄

dus tetraëder

55

55

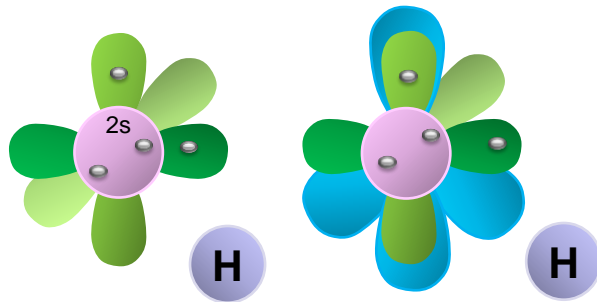
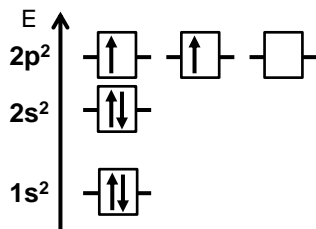
Valentiebindingstheorie

CH₄-molecule

H-atoom

Orbitaal

grensovervlaktenotatie

1s² 2s² 2p²

C-atoom

Hoe in overeenstemming brengen met atoommodel?

HYBRIDE
ATOOMORBITALEN

56

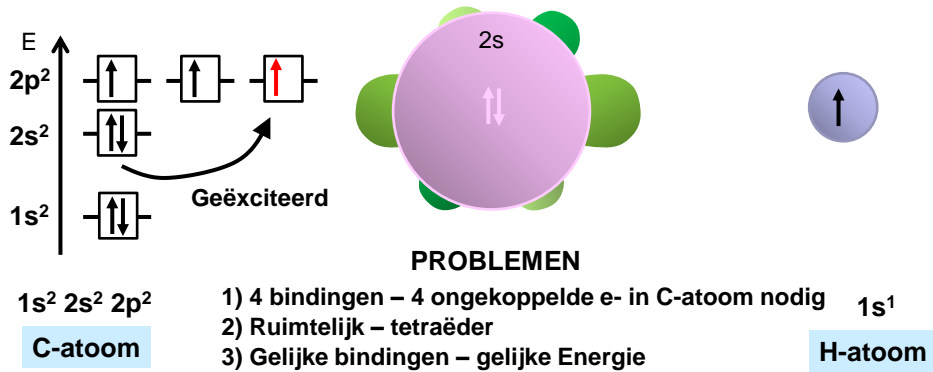
56

Valentiebindingstheorie

CH₄-molecule

In overeenstemming brengen met atoommodel

herbekijk elektronenstructuur C-atoom

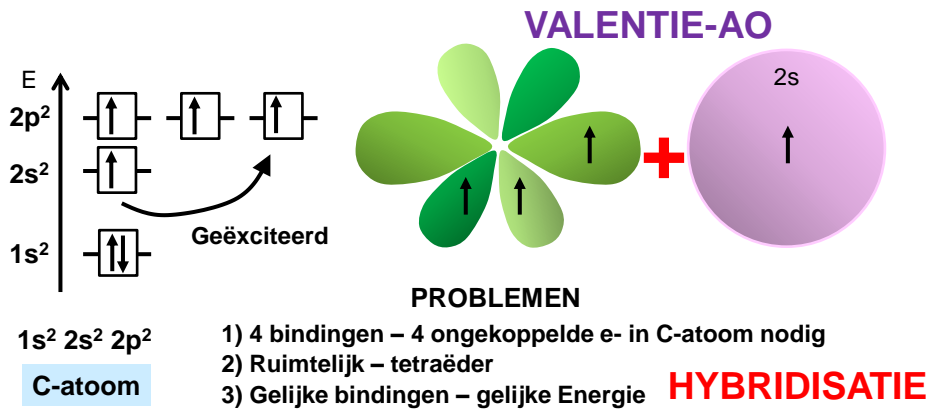
57

57

Valentiebindingstheorie

CH₄-molecule

In overeenstemming brengen met atoommodel

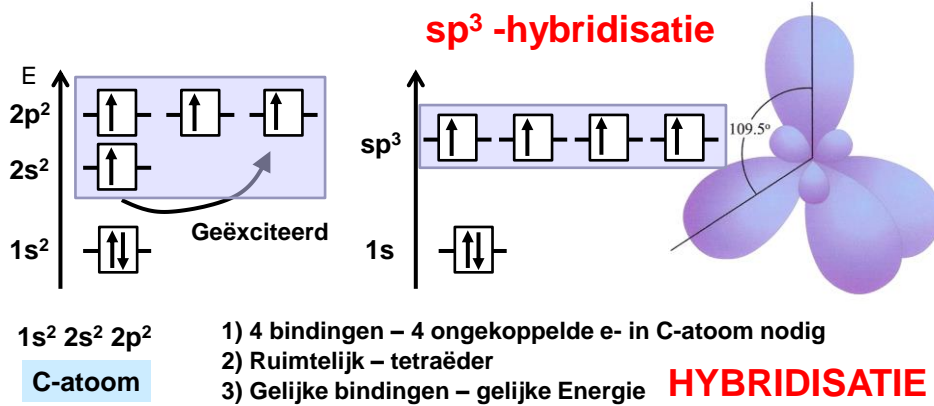
58

58

Valentiebindingstheorie

CH₄-molecule

In overeenstemming brengen met atoommodel

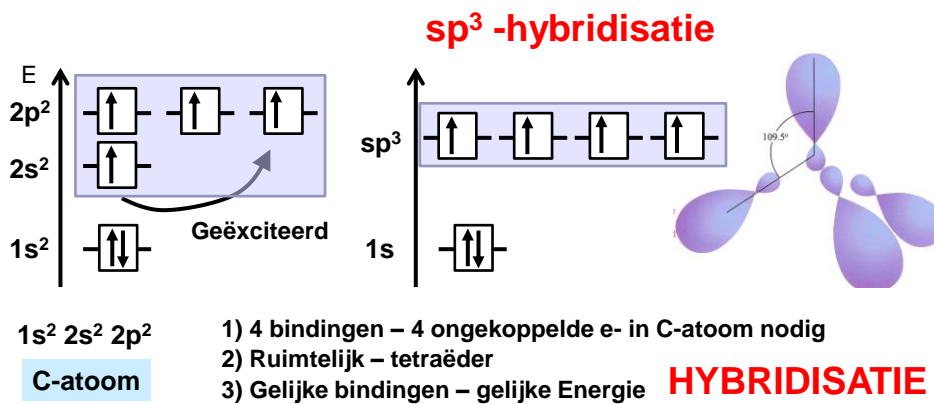
59

59

Valentiebindingstheorie

CH₄-molecule

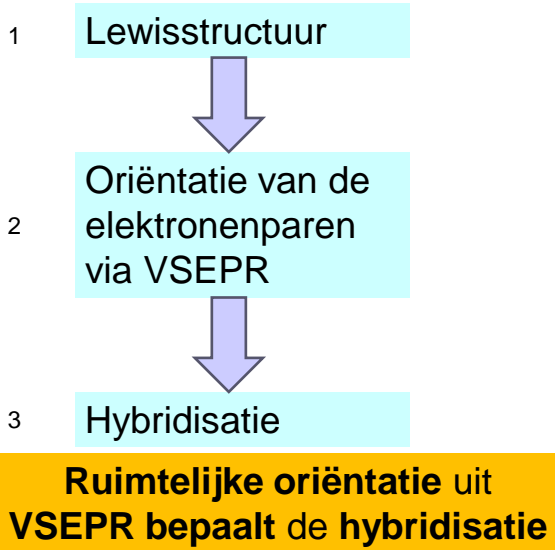
In overeenstemming brengen met atoommodel

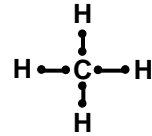
60

60

Valentiebindingstheorie

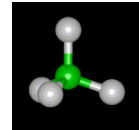

CH₄-molecule

VSEPR: AB₄

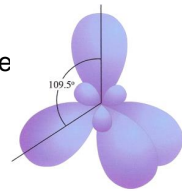
dus tetraëdrische oriëntatie van de elektronenparen

sp³-hybridisatie

(want die geeft aanleiding tot 4 orbitalen op C die een tetraëdrische symmetrie hebben)

! Hybride en molecuulorbitalen moeten niet getekend kunnen worden in oefeningen

61

vorm uit VSEPR bepaalt hybridisatie

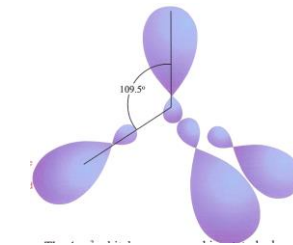
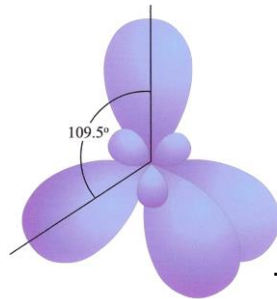
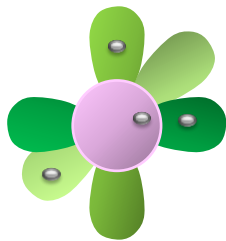
Hybride atoomorbitalen gevormd uit:	Hybridisatie centraal atoom	Ruimtelijke oriëntatie elektronenparen
1 s + 1 p	sp	lineair (meeratomisch)
1 s + 2 p	sp²	vlakke driehoek
1 s + 3 p	sp³	tetraëdrisch
1 s + 3 p + 1 d	sp³d	trigonaal bipyramidaal
1 s + 3 p + 2 d	sp³d²	octaëdrisch

62

62

Valentiebindingstheorie: hybridisatie

1 s-orbitaal
3 p-orbitalen

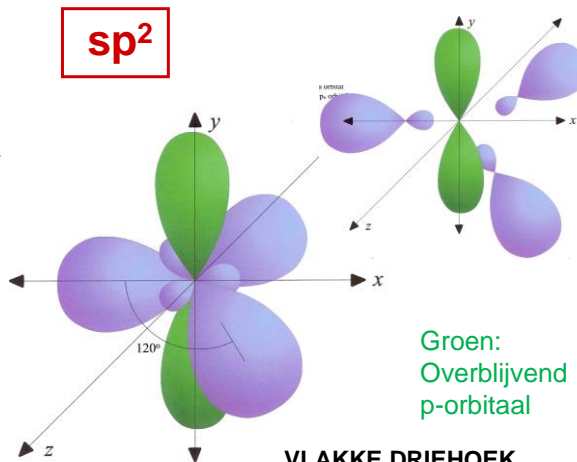
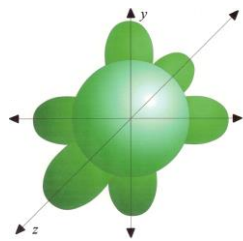
TETRAËDRISCH

63

63

Valentiebindingstheorie: hybridisatie

1 s-orbitaal
2 p-orbitalen

Groen:
Overblijvend
p-orbitaal

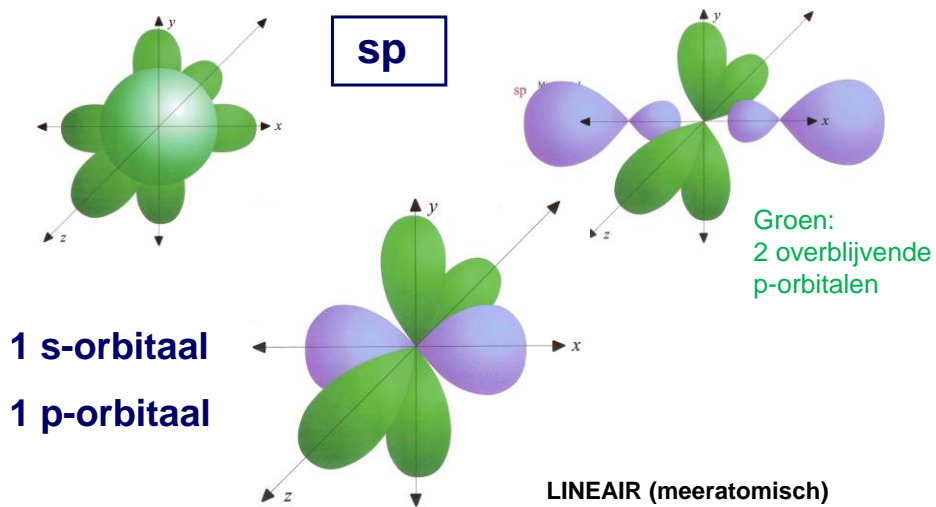
VLAKKE DRIEHOEK

64

64

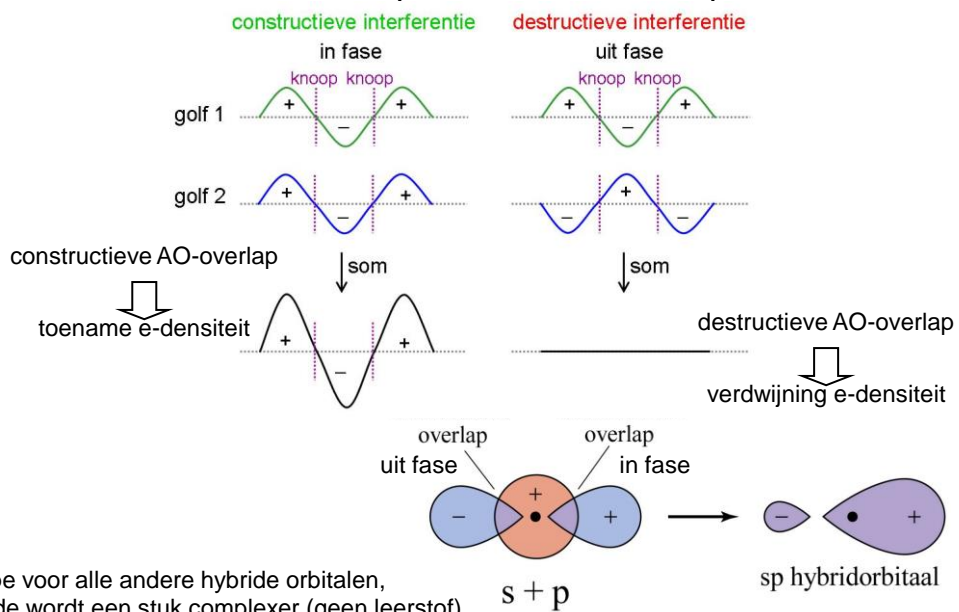
Valentiebindingstheorie: hybridisatie

65

65

Voor sp-hybride orbitalen is eenvoudig in te zien hoe deze een combinatie zijn van een s en een p orbitaal

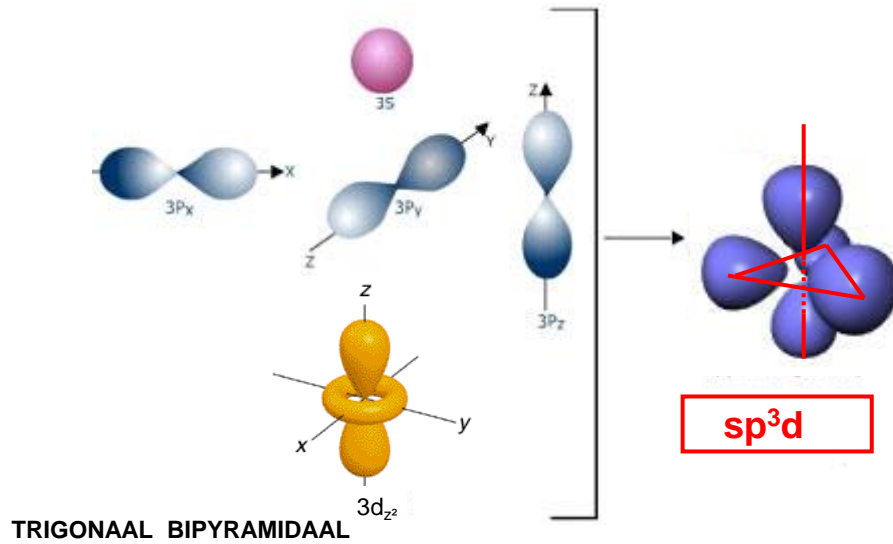

66

Zelfde principe voor alle andere hybride orbitalen, maar wiskunde wordt een stuk complexer (geen leerstof)

66

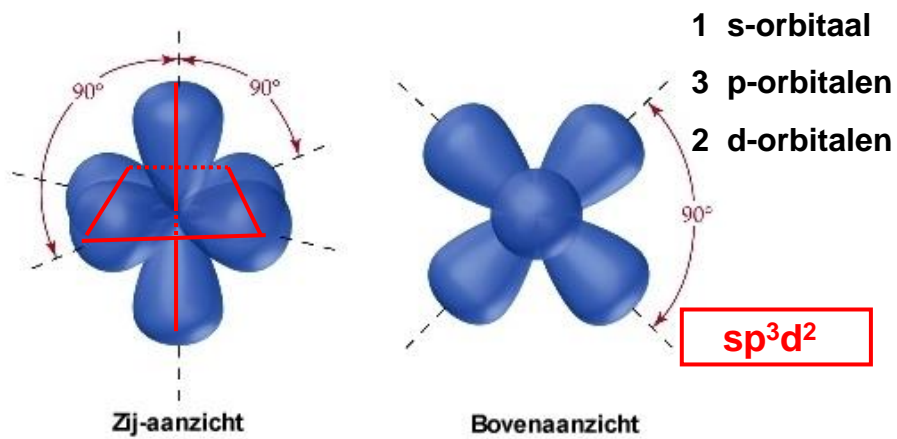
Valentiebindingstheorie: hybridisatie

67

67

Valentiebindingstheorie: hybridisatie

OCTAËDRISCH

68

68